

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

In genere suasorio, & confutatiuo. cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Lib. 19. de
Civitat. c. 18
Alius Ordo
tenendus in
exornationi-
bus .

Eua, lex nona cum veteri cōparetur, ac præferatur. Sic Chry-
sost. comparat & præfert Monachum Regi, & Augustinus quã-
to digniores sint virtutes Christianæ Philosophicis. Potest etiã
Orator hæc interdum tria capita rerum sibi proponere, Primò
vt explicetur aliquis locus scripturæ qui ad rem faciat, desum-
ptus vt plurimum ex Euangelio vel Epistola instantis dici, so-
lent enim Euangelia ea, legi in Sanctorum celebritatibus, que
aliquid doceant vel contineant, in quo Sãctus qui colitur, ex-
cellens habeatur & singularis, propter quod dici etiam solet.
Non est inuentus similis illi qui conseruaret legem excelsi, post
tractatum scripturæ locum, ac thesim aliquam, amplificare ali-
quot capita virtutum eius Sancti quem laudat poterit, osten-
dens quã ei conueniant, quæ supra in communi illa thesi dis-
seruit, illud semper ante oculos habens, vt concio ad Dei ma-
gnificandam gloriam omnis accomodetur; quod enim præci-
pitur etiamnum militantibus, id etiam gratum est & maximè
acceptum emeritis ac beatis; sic luceat lux vestra coram homi-
nibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem ve-
strum qui in cœlis est. Tertio debemus transire ad locos suaso-
rij generis, excitando ad imitationem laudatarum virtutum,
quod est præcipuum in concionibus Christianis, maximè ad
promiscuam multitudinem, nuda enim ac sola laus non mul-
tum apud vulgus proficeret.

Matth. 5.

In genere Suasorio & Consutatio. Cap. III.

Ordo ex tri-
plici genere
Bonorum.

IN genere suasorio ordo etiã nasci debet ex locis proprijs
huius generis, quos supra annotauimus, nam suasio tunc
fit cum bonum & expetendum id ostendimus, quod suadere ni-
timur. Quare proponendum est triplex genus boni, & primo
loco posset tractari vtile, quia hoc plerosque capit; Deinde ho-
nestum, quò pauciores mouentur, nisi alius ordo Oratori pro-
temporis & personarum ratione conuenientior videatur, cum
alijs quæ his annexa sunt, vt ibidem explicauimus. Hanc me-
thodum egregiè seruat noster Pater Hieron. Platus in libro
quem inscripsit de bono statu Religionis, ad hæc enim tria ca-
pita reuocat omnia quæ docet. Præter hos locos habemus
alios vnde argumenta duci diximus propria Theologis: ex quibus
item potest obseruari dispositio. Aliquando enim possumus
ad suadendum, totam concionem in hæc tria capita partiti, scilicet

Aliæ formæ,

licet

licet quàm id quod volo suadere, in Dei gloriam cedat. Secundò quam ad ædificationem Ecclesiæ, Tertio quantum valeat ad nostram vtilitatem. Aliàs proponam alia tria, præceptum Dei, promissionem Dei, ac opem præsentem eius, minasque contrafacientibus intentatas. Quæ deinceps omnia scripturis, auctoritate patrum, ac sapientum, rationibus, & exemplis confirmabuntur. Si verò quid dissuadendum est, ordo desumetur ex contrarijs omnino locis. Primò de turpitudine rei agendû, quod fiet, si ostendatur quàm rectæ rationi honestatiq; aduersa sit, quantam habeat infamiam coniunctam, ac dedecus. Secundò labefactanda erit vtilitas, ostendendo damna tam publica, quàm priuata, labores, molestias, pericula quæ impendunt. Tertio ostendendum rem non posse fieri, vel ægre admodum ex defectu causarum efficientium, vel adiuuantium: quamquam raro incidit causa nostro. Oratori, in qua tertius hic locus propriè valeat; tamen recte & ille traduci poterit ad dehortationes à vitijs, ostendendo quàm difficile suis cupiditatibus improbi potiantur: quàm fieri omnino nequeat, vt id quod in vitijs querunt, idest veram delectationem ac satietatem inueniant; & alia modi eiusdem. Ad suasorium genus reuocantur etiam consolationes: in quibus item ordinem parient loci, quos ijs proprios supra descripsimus. Cum verò oratio instituitur funebris, non est necesse, vt tota in laudibus defuncti insumatur, nec tota in consolandis amicis sit, sed ad vtilitatem audientium referri etiam debet. Pronus est ordo quem ibidem significauimus, vt primum, locus aliquis communis tractetur accommodatus tum dignitati demortui, tum vtilitati auditorum pro ratione temporis ac loci. Deinde aliqua virtutes defuncti exponendæ. Tertio conuertenda oratio ad consolandos presentes. Quartò hortandi sunt ad aliquam virtutem, vel piû opus. Sic Hieron. de obitu Nepotiani, primo agit de morte Christi deuicta, deinde varijs exemplis docet, quatenus sit viro Christiano dolendum in morte amicorum, & digreditur ad laudes Nepotiani. Rursum redit ad consolandum. Heliodorum ostensa miseria vitæ humanæ. Solet etiam ferè semper principio adhiberi aliqua deploratio index humani in Concionatore sensus, & apta per misericordiæ motum præparandis auditoribus ad excipienda hortamenta virtutum; lege quæ dicta sunt lib. 5. c. 16. ne eadem repetamus.

In Dissuasione Ordo.

In consolatione dispositio & iunctura.

Ad Heliod.

Ordo in consolatione.

Oratio quæ in genere confutatorio versatur ad confutandû aliquod falsum dogma, opinionem erroneam vel hæresim, de-

bet ex duplici capite, sicut argumenta, ita & ordinem sumere, scilicet ex confirmatione veri dogmatis, falsique confutatione. In primis verò dilucidè & integrè ostendat sophismata & errorem aduersariorum, sumendo ex Scripturis, Patribus, traditione, Concilijs, decretis materiam, tam ad confirmandam veritatem, quàm ad labefactandum errorem. Hac in parte poterit legere eos, qui controuersias contra hæreticos scribunt, qui eo modo quo diximus veritates Catholicas roborant, & hæreses confutant. Alibi tamen diximus abstinendum esse ab hac diligentia, & labore ubi hæreses non vigent. Si verò habenda concio sit, vt à peccato aliquo homines corrigantur, ordinem assignabunt loci ijdem qui in dissuasorio genere; scilicet, turpe, impium, inutile, perniciosum, iniucundum, difficile. Item loci theologicis, argumentando ex Dei voluntate, & præceptis quæ violantur, ex Dei minis & pœnis, quàm sit contrarium Ecclesiæ, ex Scripturis in quibus multa præferuntur apud Prophetas. Hæc de collocatione pro singulis concionum generibus dixisse sufficiat, vt viam aperirem ad alia eiusmodi præstanda; sed vnum prius dixero quàm absoluam, nempe cõmuniter in concionibus hæc genera misceri, & fieri quoddam genus ex his, vel omnibus, vel pluribus mixtum, licet in vno aliquo genere magis sita sit concio, & tunc iudicio & prudentiæ Concionatoris, quæ methodus sit seruanda relinquatur. Iam dicamus de dispositione seruanda cum Euangelium tractandum sumimus.

In genere Re-
prehensorio.

Methodus in tractando Euangelio. Cap. IV.

Potest Euangelicæ historicæ contextus multis modis proponi atque tractari. Primò, aliquando breuissimè exponitur totum Euangelium per modum Paraphrasis cuiusdã, quod aliqui prætermittere nunquam solent, sed nisi valde pressè fiat referendo summa capita, & cum lepore & claritate posset esse molestum, nisi propria loci & auditorum ratio id postulet. Nã in paruis oppidis & gratissimum solet, & commodissimum esse, rudiores enim hoc modo facillè historias Euangelicas discunt. Secundò, alias Euangelium totum percurritur & explicatur per modum Homiliæ, quæ est quasi sermo valde familiaris, & tanquam patris ad suam familiam, adhibendo aliquas licet modicas amplificationes, & exhortationes, vt faciunt multi Patres, Augustinus, Greg. Chryf. in Homilijs & plerique alij. Solet

Primò Para-
phrasis.

Secundò Ho-
milia.